

<https://www.reformed.org.ua/3/952/9/Dombrowsky> (Abruf 1.12.2022)

Hilarion Shebets, ein ehemaliger Soldat der ukrainischen galizischen Armee.
Іларіон Шебець, колишній вояка Української Галицької Армії.

Alexander Dombrowskij

Essay zur Geschichte der ukrainischen evangelisch-reformierten Bewegung

UKRAINISCHE EVANGELISCH-REFORMIERTE BEWEGUNG IN WESTUKRAINISCHEN LÄNDERN

Олександр Домбровський

Нарис історії українського євангельсько-реформованого руху

УКРАЇНСЬКИЙ ЄВАНГЕЛЬСЬКО-РЕФОРМОВАНИЙ РУХ НА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Та якби там воно не було, коли б обидва згадані євангельські рухи були могли далі нормально розвиватися, то напевно було б дійшло до церковної єдності між ними. Це була тільки справа часу. Все це залежало від здобуття повної самостійності УЄРЦеркви й матеріального забезпечення для українських лютеранських проповідників. В обох рухах про це поважно думалося, і в цьому напрямку діялося. Кожен українець-євангелік, що був патріотом, бачив, що тут щось не в порядку, а в лютеран у цьому напрямку провід провадив паст. Іларіон Шебець, колишній вояка Української Галицької Армії.

Aber wäre sie nicht da gewesen, hätten sich die beiden erwähnten evangelikalen Bewegungen normal weiter entwickeln können, hätten sie sicher die kirchliche Einheit untereinander erreicht. Es war nur eine Frage der Zeit. All dies hing von der Erlangung der vollen Unabhängigkeit der UERC-Kirche und der materiellen Unterstützung der ukrainischen lutherischen Prediger ab. Beide Bewegungen haben ernsthaft darüber nachgedacht und in dieser Richtung gehandelt. Jeder evangelikale Ukrainer, der Patriot war, sah, dass hier etwas nicht stimmte, und die Lutheraner gingen in diese Richtung. **Hilarion Shebets**, ein ehemaliger Soldat der ukrainischen galizischen Armee.

Паст. Т. Ярчук, а також І. Шебець, мають чималі заслуги в розбудові та поширенні УЛРуху в Західній Україні. Вони поставили його на національну основу. Обидва вони були віддані своєму народові й своїй Церкві та трудилися для української євангельської справи лютеранського віровизнання. Різнилися вони між собою в їхній діяльності хіба тільки тим, що коли паст. Ярчук проявляв майже сліпу відданість Д-рові Цеклерові, то паст. Шебець прагнув цілий час до усамостійнення УЛРуху та до пов'язання його з УЄРРухом.

Past. T. Yarchuk, a takozh I. Shebets', mayut' chymali zasluhy v rozbudovi ta poshyreni ULRukhu v Zakhidniy Ukrayini. Vony postavyly yoho na natsional'nu osnovu. Obydva vony buly viddani svoyemu narodovi y svoiyi Tserkvi ta trudylysya dlya ukrayins'koyi yevanhel's'koyi spravy lyuterans'koho virovyznannya. Riznylysya vony mizh soboyu v yikhniy diyal'nosti khiba til'ky tym, shcho koly past. Yarchuk proyavlyav mayzhe slipu viddanist' D-rovi Tseklerovi, to past. Shebets' prahnuv tsilyy chas do usamostiynennya ULRukhu ta do pov'yazannya yoho z UYERRukhom.

Pasta Sowohl T. Yarchuk als auch **I. Shebets** haben beträchtliche Verdienste um die Entwicklung und Verbreitung von ULRukh in der Westukraine. Sie haben

es auf eine nationale Basis gestellt. Beide waren ihrem Volk und ihrer Kirche ergeben und arbeiteten für die ukrainische evangelische Sache des lutherischen Glaubens. Sie unterschieden sich untereinander in ihren Aktivitäten, außer als Pfarrer. Yarchuk zeigte fast blinde Hingabe an Dr. Tsekler, den damaligen Pfarrer. **Shebets** hat sich immer um die Unabhängigkeit von ULRukh und seine Verbindung mit UERRukh bemüht.

У 1939 році паст. Ярчук був арештований органами НКВД і засуджений на 10 років важких робіт. Від тієї пори не пощастило нічого певного довідатися про нього, тим то не знати, чи він ще живий, чи загинув десь на Сибіру. Паст. Шебець помер під час Другої Світової Війни. Він очолював тоді провід УЛРуху в Галичині. Не тільки УСРЦерква, але також і УЛЦерква мала свої втрати в людях від большевицького терору. Більшість з їхніх місійних працівників врятували тоді себе тим, що подалися на Захід. Між арештованими й вивезеними тоді українськими лютеранськими місійними робітниками були ще — пастори Василь Волосянка, Сергій Остапович та Іван Пищук.

1939 Pfarrer Yarchuk wurde von den NKWD-Behörden festgenommen und zu 10 Jahren Zwangsarbeit verurteilt. Seitdem war es kein Glück, etwas Bestimmtes über ihn herauszufinden, geschweige denn zu wissen, ob er noch lebt oder irgendwo in Sibirien gestorben ist. **Pasta Shebets** starb während des Zweiten Weltkriegs. Zu dieser Zeit leitete er die ULRukh-Führung in Galizien. Nicht nur die UERChurch, sondern auch die ULChurch hatte ihre Verluste an Menschen durch den bolschewistischen Terror. Die meisten ihrer Missionare retteten sich dann, indem sie in den Westen gingen. Die Pastoren Vasyl Volosyanka, Serhiy Ostapovych und Ivan Pyschuk gehörten zu den damals festgenommenen und deportierten ukrainischen lutherischen Missionaren.

Український лютеранізм міг бути трохи слабшим Рухом від реформованого евангелізму в Західній Україні. Він не мав на новітньому українському ґрунті такої підготовки, як реформований евангелізм, якому допомагали заокеанські евангельсько-реформовані діячі з УЄО в ПА. Цей Рух врятували пастори Т. Ярчук і І. Шебець, які своєю діяльністю зуміли зреабілітувати його в очах, як українського, так і чужинецького протестантського світу.

Der ukrainische Lutheranismus könnte eine etwas schwächere Bewegung sein als der reformierte Evangelikalismus in der Westukraine. Er hatte auf dem neuen ukrainischen Boden keine solche Ausbildung wie reformierter Evangelikalismus, der von evangelikal-reformierten Persönlichkeiten aus Übersee von UEO in PA unterstützt wurde. Diese Bewegung wurde von den Pastoren T. Yarchuk und **I. Shebets** gerettet, denen es gelang, sie sowohl in den Augen der ukrainischen als auch der ausländischen protestantischen Welt zu rehabilitieren.

m heeft
nd af-
d. Herv.
de over
s is niet
esproken
ler Wal.
van den
redikant

rentie te Praag was benoemd. Bij verhinde-
ring van prof. dr. Adolf Keller van Genève
fungeerde pastor Jack van Wernigerode als
voorzitter. Voor de Oekraïensch-Gereformeer-
den (Hervormden) was de superintendent Bas-
sil Kusin uit Kolomea aanwezig, voor de Lu-
thersche Oekraïners ds. Hilarius Schebetz uit
Stanislau. Van Oekraïensch-baptiste zijde was
een belangrijk schrijven ingekomen uit Lem-
berg. Besloten werd den bekenden Oekraïnist
prof. dr. S. Ohienko te Warschau uit te
noodigen om den vertalingsarbeid, noodig voor

ir. J. C
prof. d
caris v
Bühler,
van Br
Inlic
de sec
der He
BOND
Gelij

Aktenbestand Mission EineWelt (MEW)
Akt zu Hilarius Schebetz (Signatur MEW 4.286)
Landeskirchliches Archiv der Evangelisch-Lutherischen Kirche in Bayern (LAELKB)
Veilhofstr. 8
90489 Nürnberg

Inhalt des Aktes zu Hilarius Schebetz:

- umfassender Lebenslauf 1941
- Zeugnisse mit Qualifikation, Zeugnis der Braut (Moritzburg)
- Erkrankung 1940
- Verhältnis der Ukrainer zum Direktorium von MEW
- Bezahlung/Abrechnung über den Martin-Luther-Bund
- 1941 keine Tätigkeit im „Generalgouvernement“ möglich, Aufenthalt in Moritzburg
- Lage in der Ukraine
- Bemühung um Ordination in sächsischer bzw. bayerischer Landeskirche, da keine Möglichkeit in der Ukraine zu wirken
- Erhalt der Ordination der ELKB für das Wirken unter Ukrainern
- Bemühung um Einreisegenehmigung in das Generalgouvernement
- 1942 Bemühungen und Tätigkeit in Stanislau
- 1943 Amputation des Beines, weitere Erkrankung, Tod
- versicherungsrechtliche Fragen der Witwe